

Hankija põhjendused aktsiaselts Datel (edaspidi pakkuja) RHS § 95 lg 4 p 8 alusel kõrvaldamata jätmiseks

1. Hankija kontrollis riigihangete registri (edaspidi RHR) vahendusel varasemate hankelepingute rikkumisi ning tuvastas, et riigihanke viitenumbri 225526 tulemusena raamlepingu alusel 1.01.2021 Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega (edaspidi RMIT) sõlmitud hankelepingu nr 2.1-4/00081-1 osas on märgitud rikkumine, mille tulemusena maksti leppetrahvi. Hankija pöördus pakkuja poole selgituste küsimiseks ning vastavalt riigihanke alusdokumendi punktile 1.9 palus esitada ka tõendid selle kohta, et pakkuja on võtnud kasutusele meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks. Pakkuja esitas selgitused rikkumise kohta ning kirjeldas kasutusele võetud meetmeid usaldusväärsuse taastamiseks. Hankija pöördus ka RMITi poole täiendavate selgituste saamiseks.
2. RHS § 95 lg 4 p 8 kohaselt hankija võib kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.
Pakkuja kõrvaldamiseks peavad olema täidetud kõik kolm tingimust:
  1. rikutud on olulist tingimust või olulisi tingimusi;
  2. rikkumine on oluline või pidev ning
  3. rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.
3. Käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et ühe lepingu puhul on leppetrahvi makstud. Selle õiguskaitsevahendi kasutamist on näha RHRist. Kuna RHRist on pakkuja puhul leitav vaid üks rikkumine, siis ei saa rikkumist pidada samas pidevaks.
4. RKHKo 25.02.2022 nr 3-21-1733 p 14 kohaselt RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamiseks ei anna aga alust mistahes lepingurikkumine, vaid **ainult oluline või pidev rikkumine**. Rikkumise olulisust ei saa hankest kõrvaldamisel hinnata vaid selle kaudu, kui tähtsaks pidas tellija varasemas lepingus rikutud kohustust, millises ulatuses erines lepingu täitmine kokkulepitust ja millised on rikkumise tagajärjed, kuigi neid asjaolusid tuleb hindamisel arvestada. Olulise rikkumise puhul tuleks välja tuua tõsised või pidevad puudujäägid varasema lepingu olulise nõude täitmisel (vt RKHKo 25.02.2022 nr 3-21-1733 p 12, ka Euroopa Kohtu otsus asjas nr C-267/18: Delta Antrepriză, p 28).
5. RHRis on hanke viitenr 225526 rikkumiste selgitusena lisatud järgmine:
Täitja on hankelepingut rikkunud, mille tulemusena rakendati leppetrahvi. Leppetrahvi nõue on vaidlustatud. Leppetrahv summas 3130,01 eurot. Rikkumise selgitus: Käesoleva IT arendusega seotud hankelepingu kogumaht oli 334 024 eurot, lepingu kestus kokku 13 kuud. Kooskõlas lepingu punkt 3.15 rakendati tööde teostamise viimase, üheksanda etapi, tööde osas esinenud puuduste ja Täitja poolt hankelepingus kokkulepitud tähtaja ületamise tõttu leppetrahv summas 3130 eurot. Täitja poolt on puudused likvideeritud.

Riigihange: Analüüside ja uuringute läbiviimise ning prototüüpide ja pilootide loomise raamleping

Viitenumber: 246831

Hankija: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

6. Asjaoludest ei nähtu, et rikkumine oleks olnud oluline. Samuti ei olnud RMIT määranud oma lepingus, mis on nende meelest oluline lepingu tingimus ning tagantjärele seda hinnangut RMIT ei soovi anda. Rikkumise mitteolulisus on hankija arvates tõendatud sellega, et RMIT ei pidanud rikkumist niivõrd suureks, sest rakendatud leppetrahvi määr võrreldes lepingu kogumaksumusega oli väga väike (alla 1%). Samuti nähtub nii RMITi kui ka pakkuja selgitustest, et lõpuks puudused tööst kõrvaldati.
7. Pakkuja on ka hankijaga varasemalt sõlminud vähemalt kuus hankelepingut ja need on täidetud nõuetekohaselt. Pakkuja on võtnud kasutusele meetmeid oma usaldusväarsuse taastamiseks. Nähtuvalt pakkuja selgitusest on RMIT tellinud pakkujalt ka sama süsteemi edasiarendused, mis näitab, et ka RMITi silmis on pakkuja näol endiselt tegemist usaldusväärse partneriga. Hankija hinnangul on pakkuja usaldusväärne ja võimeline hankelepingut nõuetekohaselt täitma.
8. Hankija, olles küsinud seisukohta nii rikutud hankelepingu (RHR viitenr 225526) hankijalt (s.o RMITilt) kui ka pakkuja käest ning tutvunud kohtupraktikaga, on seisukohal mitte kõrvaldada pakkujat hankelepingu rikkumise tõttu RHS § 95 lg 4 p 8 alusel.